

már hamvaiban kudarcra van ítélve? És akkor én sose leszek már veled Egységben, mint ahogy Jézus Egységben van veled? Vagy bűnösökkel nem cimborálsz? Akkor meg minek teremtettél, én nem kértem, hogy legyenek!? De egyáltalán mi a bűnöm, az hogy nem találalak? Vagy csak annyi, hogy nem jó helyen kereslek?

Az elme általános drámáját olvashatod e sorokban, okkal, hiszen teljesen el van veszve az olyan igazságok erejében, amelyek öröklött látszat igazságok. S, mivel azok, és ezeket cipeljük tovább, hát rendre újra teremtjük fájdalmas tapasztalatainkat is. E túlélő mókuserék harcban szinte minden ember megfeszül, majd szépen belehal. Bár a zárójelentésbe nem az van írva, hogy hősi halált halt a boldogság keresése közben, hanem inkább egy vagy több betegség neve, az is inkább csak latinul, hogy ne sokan értsék.

Nagy bátorság kell ahhoz, hogy az ember őszintén belenézzen hiábavaló küzdelmeibe. Attól fél, hogy amit talál azt veszteségnek, kudarcnak éli meg. És mi már utálunk veszteni! Felforgattuk a fél világot, a környezetünket, a családjunkat, hogy azok lehessünk, akik lenni szerettünk volna. De legbelül nem lettünk azok! Most, mire a környezetünket hozzászoktattuk, ahhoz a képhez, amit magunkról szerettünk volna mutatni, kiderül, hogy mégsem ilyen lovat akartunk. Mindig azt gondoltuk, hogy egy igazság létezik, az Isten igazsága, az pedig nálunk van, vagy legalábbis abban a társaságban, közösségben, ahová tartozunk. Nem vagyunk vele tisztában, hogy minden egyes tapasztalat új igazság képet is hordoz. Ezért keményen kapaszkodunk a jól felépített dogmák, ideák, törvények, házi szabályok bástyáihoz, vagyis a kollektív múltunkhoz. Ám egyszer úgyis feladjuk gondolati hadállásainkat, bármennyire is eszményinek tűnnek azok, mert a boldogtalanság elviselhetetlen tapasztalata erre készíten bennünket. Akkor pedig nincs más hátra, mint kibújni a biztonságot adó csigaházunkból, átlépni a nyomorúságos múltunkat és nyitott, osztatlan gyermeki lelkülettel orvosért kiáltani. Jézus ments meg, mert én elveszek teljesen! Minden, ami-ben hittem, amit gondoltam, amit tettem nem oldotta fel bennem a hiányt. Kezdem érteni, hogy miért mondtad, hogy e világ bölcsességéből nem kérsz, én már lassan belepusztulok a fene nagy tudományomba. Mivel a gondolat teremtő erő, jó az Orvos, és kézbe vesz. Hiszen Ő maga mondta, hogy a betegekhez és a bűnösökhöz jött! Ha az elme ajtaja megnyílik, a szívbe lépünk be. Ha a bűn - tudatunktól megszabadulunk a lelkünkhez érünk el! Gondoljunk Keresztelő Jánosra! Kétezer éve is jól tudták, hogy akinek a tudata bűnnel terhelt, az nem képes az újat befogadni, képtelen a szellemi fejlődésre. Nagy agy mosás volt a Jordán partján, a víz pedig vitte a bűnöket! Lépünk hát vissza a jól bevált módszerhez.

Mit szólnál hozzá, ha a te karácsonyi ajándékok az lenne, hogy szélnek eresztenéd az összes bűnről alkotott fogalmadat, hiedelmedet, azt a képet, miszerint

alkalmatlan vagy a szeretetre, a kissebségi komplexusodat, a szégyeneidet, mindent, amit a környezeted, mint elmebajt rád pakolt. Egyszerűen elengednéd e világ értékrendjét, és gyermeki lelkülettel hinnél a mesékben, ahol nincs jó és rossz, csak a szeretet. Ez lenne számodra maga a mennyország, itt és most, nem kellene egy másik mennyország után ácsingóznod, és azon izgulnod, hogy majd egyszer, ha alkalmassá válsz valamire, akkor bekerülsz-e, vagy sem. Te az országban leszel és az ország benned! Gondold el, ha a tudatodban újjászületsz, új gondolkodásra jutsz, úgy hogy többé nem találod magadat bűnösnek, bárki állítja az ellenkezőjét, akkor te sem fogod a bűnt keresni felebarátodban. Feladod a túlélési harchoz tartozó ellenségképet, mert már nem vagy ellensége sem önmagadnak, sem másoknak. Vajon mi marad, ha az ember tudata végleg leterzi a fegyvert, a harcot, az ellenállást, az ítélkezést mindenél és mindenkivel szemben?

A CSEND! A TISZTA SZERETET! KRISZTUS BÉKÉJE! A MÉLY HÁLA! AZ EGY-SÉG TUDATA! A TEREMTŐ KREATIVITÁS! A SOHA EL NEM FOGYÓ ÖRÖM.

Mert akiben feloldódik az ellenségkép, az tökéletes CÉLBA ÉRKEZETT, (nem célt tévesztett), mint ahogy célban van a mi Mennyei Atyánk is. Kezdjük hát e feloldást magunkon, és ajándékozzuk meg a világot személyünkben egy olyan emberrel, akinek helyén van az önbecsülése, mert a bűn terhét már nem cipeli a tudatában. Akinek, ha a szemébe néznek, a szellem fénylő tisztaságát látják. Ha a szívére néznek, a biztonság melegét érzik, és ha a kezére tekintenek, mindig találnak benne egy baráti ölelést!

JAKAB ATTILA

A KARÁCSONY TÖRTÉNETE...

Az általánosan elfogadott vélemény szerint Jézus valamikor i. e. 4 és 6 között született. Születésének pontos időpontja azonban nem ismert, ahogy azt maga Joseph Ratzinger/XVI. Benedek pápa is elismerte a Jézus gyermekkorának szentelt könyvében (*A Názáreti*

Jézus. III: A gyermekségtörténet, SzIT, Bp., 2013). Ennek az az oka, hogy az első keresztény generációk Jézus születésnapjának nem tulajdonítottak jelentőséget. Ezt bizonyítja egyébként az a tény is, hogy a négy kanonikusnak elfogadott evangéliumból kettő (a Márk és a János szerinti) meg sem emlékezik a születésről. Mindkettőnél Keresztelő Jánossal kezdődik a történet. Jézus születéstörténetének részletei a Lukács (Lk. 2,1-20: pásztorok), illetve a Máté (Mt. 1,18–2,12: napkeleti bölcsek) szerinti evangéliumokból állnak össze. Ezeknek az elbeszéléseknek elsősorban teológiai jelentőségük és mondanivalójuk van. Ezeket a Krisztusnak/Megváltónak és az emberek üdvösségéért meghalt Istenfiúnak elismert Jézusba vetett őskeresztény hit fényénél kell olvasni és értelmezni. A szerzők célja tehát egyáltalán nem az volt, hogy ténylegesen hírt adjanak Jézus születéséről, hanem hogy üzenetet, teológiai mondanivalót közvetítsenek: a Názáreti Jézus születésétől fogva a megígért Messiás.

A közvetlen tanúk (apostolok és tanítványok) elmúlásával azonban igény jelentkezett arra, hogy Jézus gyermekkoráról is többet tudjanak. Erről az igényről tanúskodnak az ún. gyermekségevangeliumok, amelyek különböző, az idők folyamán (2. és 6. sz. között) keletkezett, hagyományokat rögzítettek (pl. *Jakab protoevangéliuma*, *Izajás felemelkedése*, *Tamás gyermekségevangeliuma*, illetve arab, örmény és szír gyermekségevangeliumok).

Karácsonykor – a széles körben elterjedt közhi-eedelemmel ellentétben – nem Jézus tulajdonképpeni születésnapját ünnepeljük, hanem Jézus születéséről, vagyis az Istennek az emberiség történetébe való belépéséről, az Istenfiú megtestesüléséről (*inkarnáció*) emlékezünk meg. Ahogy azt már Lyoni Iréneusz a 2. sz.-ban megfogalmazta: „Isten emberré lett, hogy az ember Istenné váljon (*Eretnékek ellen/Adversus haereses* III, 10,2; IV,6,6; IV,20,4,IV,33,4). Később Alexandriai Atanáz (†373) fogalmazott úgy, hogy „az Isten Fia emberré lett, hogy bennünket megisteníthessen” (*A megtestesülésről* 54,3). A kortársainak számító kappadókiai atyáknak (Nagy Szent Vazul/Baszileiosz, Nazianzoszi Gergely és Nüsszai Gergely) az átistenülésről szóló tanítása pedig markánsan meghatározta az ún. keleti kereszténységet (amely szerencsés módon soha nem olvasta az ún. nyugati kereszténységet döntően meghatározó Ágoston dualista és moralizáló tanítását).

A kezdet kezdetén az első keresztények csupán Jézus haláláról emlékeztek meg. Majd a 2. sz. végén Alexandriai Kelemen (*Szönyegek/Sztrómateisz* I,21,146) arról tudósít, hogy az Alexandriában kb. 120 és 145 között tanító Baszileidész követői megemlékeznek az Úr megkeresztelkedéséről, mint az Istenségének a kinyilvánításáról (jan. 6), és az előtte való éjszakát olvasással töltik. Innen eredeztethető az Epifánia/Vízkereszt ünnepe, amely elsőként a keleti kereszténységben

terjedt el. Ehhez társult Jézus születésének a megünneplése is, amely ősi hagyományt egyedül az örmény apostoli egyház tartotta meg.

A római birodalom nyugati felében a keresztények hosszú időn keresztül csak a Húsvétot ünnepelték. Ellenben szembesülniük kellett azzal, hogy a téli napfordulót ünneplő Saturnáliák lezárásaként Aurelianus (270-275) császár dec. 25.-ét a „Legyőzhetetlen Nap” születésnapjává (*Dies Natalis Solis Invicti*) tette. Ez gyakorlatilag egybeesett a katonaság körében rendkívül népszerű Mithrász istenség születésnapjával. Mivel az ünnep alapüzenete, vagyis a fénynek a sötétség felett aratott győzelme, könnyedén keresztényíthetőnek bizonyult (a „legyőzhetetlen Nap”, nem más, mint maga Krisztus; Mal. 3,20), ezért a kereszténység politikai és társadalmi térnyerésével párhuzamosan (Nagy Konstantin császár 327 és 333 között építette meg a *Születés bazilikát* a betlehemi barlang fölé) Rómában mondhatni azonnal jelentkezett az ellen-ünnep igénye is. A 354. évi római kalendárium (*kronográfia*) említi először, hogy Rómában dec. 25.-én ünneplik Jézus születését. Az ünnep megteremtése elválaszthatatlan Liberius pápa (352–366) és a 350-től egyedül uralkodó, és ariánus (vagyis Jézus istenségét tagadó) nézetet valló II. Constantius császár (†361) közötti teológiai és hatalmi konfliktustól.

Róma jelentőségének a növekedésével párhuzamosan terjedt el a Karácsony ünnepe is. Ebben kétséget kizáróan segített az is, hogy Jézus születésének ünneplése révén könnyen keresztényíthetők voltak az egyes pogány népeknek (germánoknak, skandinávoknak) a téli napfordulóhoz kötődő hagyományai. A Karácsony azonban csupán a középkor folyamán vált igazán jelentős ünnepé, és gazdagodott különböző kellékekkel (jászol, karácsonyfa) és motívumokkal (misztériumjátékok, ajándékozás). Téralapú pl. csak a 19. sz. közepétől kapcsolódik a Karácsonyhoz, és Charles Dickens tekinthető a feltalálójának (*Karácsonyi ének*, 1843). Időben és térben a karácsonyi hagyományok rendkívüli sokfélesége alakult ki, jóllehet ma már egyfajta uniformizáló tendencia is jól tetten érhető.

Elmondható, hogy napjainkra a Karácsony egy szekularizált – döntően családi – ünnep lett, amely mondhatni szinte teljesen elveszítette vallási/spirituális tartalmát; a fogyasztóközpontúság (a hetekig tartó karácsonyi vásárok) mintegy felemésztette az idők folyamán kialakult karácsonyi ünnepkört (vagyis az Adventtől Vízkeresztig terjedő időszakot). Jelzés értékű, hogy az önmagát „keresztény”-ként meghatározó Európában a kereszténység alapjairól megemlékezni hivatott két ünnep közül az egyik (Húsvét) elveszítette társadalmi jelentőségét, a másik (Karácsony) megvallásilag teljesen kiürült. Ebben a kontextusban a „keresztény” valójában úgy jelenik meg, mint egy eredeti tartalmától kiürített identitásképző elem: európai az, aki („fehér”)

keresztény, vagyis aki nem muszlim; ahogy az a migráns-krízis kapcsán kiviláglott. Ennél egyértelműbben talán semmi nem fejezi ki az európai identitáskrizist és tudathasadást. Istennek az emberek irányába mutatott nyitottságára, ami az *inkarnáció*ban nyilvánult meg, az önmagát a megtestesült Istenfiú követőjének valló „keresztény” (egykor gyarmatosító, a határok kinyitását erőszakkal kikényszerítő; a „hit”-et tűzzel-vassal terjeszteni igyekvő) Európa ugyanis a bezárkózással és az elhatárolódással (kerítésépítésekkel) válaszol!

HABOS LÁSZLÓ

KOPOGTAK...

Kopogtak

Felülök, de szemem még csukva.

Az álomszép leány elszaladt,

Ruhája a szénaboglyában ottmaradt.

Már nyitom!

Kiáltom, s szemem tágra nyílik.

Ki jött? Ki visz el? Ki keres?

A tükörben saját képem kinevet.

Kinyitom

Kicsiny szobám rácsos ajtaját.

S ott áll Ő, és megmosolyog,

Aki mindenkire egyszer bekopog.

MERZA JÓZSEF

DIÓTÖRŐ...

Későn keltem fel, mert előző este majdnem éjfélig fűtöttem, hogy elérjem a 11 fokot a lakásban. Ilyen hőmérsékletnél már nagyon jól lehet aludni, sapkát sem kell felhúzni éjszakára. Reggel úgy döntöttem, hogy napközben nem gyújtok be, takarékoskodom az idővel.

Egyébként, ha nem esik, úgy sem vagyok bent, legfeljebb beugrom egy rövid evésre, ha már szükségét érzem. Hamar elmegy a nap, öt órákor alig látni valamit. Villanyfényes favágás kezdődik s az összevágott darabok a kályhába kerülnek. A tűz ropogása közben kiváló alkalom adódik párhuzamos tevékenységre, azaz a frissen összeszedett dió megtörésére. Egyszerűbb dolog dióbelet szállítani haza, mint cipelni a héj terhét is. Sajnos, a héjat nem célszerű a cserépkályha tűzébe vetni, mert olajos füstje korommal vonja be a csempéket. A dióbél balra kerül az asztalon, a héj egy vödörbe, s időről-időre feltöltöm a törésre váró készletet.

Múlik az idő, felfelé indul a hőmérő higanyszála, már 13 fok van, lassan elkezdődhet a szellemi élet. Zacs-kóba töltöm a dióbelet, elrakom a vödörket, s szemlét tartok a nálam lévő sajtótermékek fölött. Günter Grass még várhat a hagymatisztítással, az Élet és Irodalom replikái vonatban is olvashatók, de hát itt van a Napló tegnapelőtt megkapott 89. füzet, s abból már csak bő két oldal van hátra. Piarista köz, 2006. november 1. Amit be kell vallanom. Hm, miről is van szó? Úgy látszik, ez érdekesebb lesz annál, minthogy el kell-e mennünk a Kossuth-térre. Bizony, így van, későbbre hagyom a politikai eszme-futtatást.

A gondolatok sora szabályosan indul, ismert tényeket hallunk a kisközösségek kontesztáló vagy nem-kontesztáló tevékenységéről, a pápák tisztogató működéséről, a kettős hűségéről, életről vagy megsemmisüléséről. Küzdelemről állammal és egyházzal, erőfeszítésekről, hogy helyesen tudjuk felismerni és követni Jézus szándékát. Vállalkozásunk egyedülálló, példáját ritkítja a történelemben. Aztán tönkrementünk. Jézusnak jobb volt a helyzete, mert nem látta a tönkremenetele utáni helyzetet, mi látjuk.

Pedig 89-ben nemcsak a Napló szerzője volt euforikus állapotban. Magam is azt gondoltam, hogy érdemes az embernek fiatalon belevágni egy mozgalomba, mert akkor félszázad múlva megláthatja eszméi győzelmét. És hát nemcsak mi voltunk feldobva, hanem az un. rendszerváltó értelmiség egésze. Később ők is elvesztették a jókedvüket. Mi azonban most ne velük foglalkozunk, hanem a saját dolgainkkal.

Utólag könnyű okosnak lenni. Ezért azt kérem, hogy ne tekintse senki öngazolásnak, amit mondok, mert nem arról van szó, túl gyermeketeg lenne. Felelőst sem akarok keresni, méltatlan lenne igyekezetünk ismeretében. Egyszerűen csak összefoglalni szeretném azt, amit a történelem újra igazolt tanulságának tekinthetünk. A világos látás meghozza a lélek békességét is.

Két dolog volt egészen természetes 89-ben. Az egyik az, hogy nemcsak a bankok fognak megszállni minket, hanem az összes nyugati és keleti eszmeáramlat igyekezni fog támaszpontokat kiépíteni, vagy visszaszerelni régi pozícióit. A régi szerzetesrendekkel és lelki-ségi irányzatokkal együtt megjelennek az újak, népet akarnak gyűjteni, jó esetben nem azért, mert másutt már